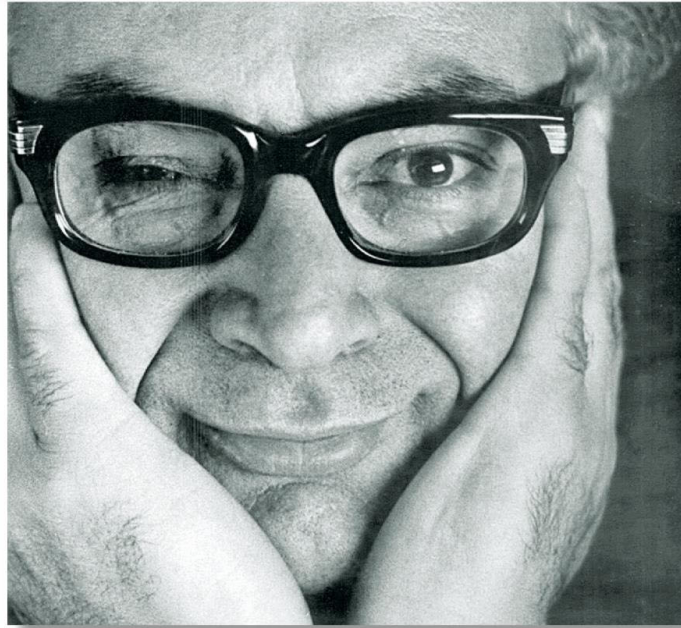

Yaşar Kemal'in keşfi!

Yaşar Kemal'in anlatı dünyasının keşfi "binbir çiçekli bahçe"yi andırır. Bunu bir "keşif yolculuğu" olarak nitelendirmek yabansı gelmemeli. İnsana, insanlık durumlarına bakışında da o derinlikli sezgisi, buluşturma bilinci vardır Yaşar Kemal'in. Toprağı, toprak insanını anlatırken doğaya dönüktür yüzü. İnsanın soylu serüvenine oradan bakar. Bir umut, binbir hengâmeyle yaşananları taşır anlattıklarına... Yaşar Kemal'in anlatı dünyasının "anakara"sını var eden gerçekliği özellikle de doğa / çevre / ekolojik gerçekliğini tüm boyutlarını ele alan, Yaşar Kemal Vakfı ile İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin birlikteliğiyle 2-3 Aralık 2022 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilen "Yaşar Kemal ile Binbir Çiçekli Bahçe" adlı sempozyum da bu bakışla oluştu diyebilirim.

tün bedeni bir demir külçesi gibiydi, kıpırtısız. Hiç titremiyordu. Bir sefer olacak, dedi içinden Memidik. Bu sefer olacak."

Bir labirenti andiran söz dünyasının her bir tınısına dönersiniz onu okuyunca:

"Sıcak yapış yapış, hiçbir fısıltı yok. Yaprak kıvılcımları. Karanlık geceyi iri, ışıklı, kıvılcımlanan yıldızların ışığı aydınlatıyor. Ay doğmuş gibi bir hal... Gece böcekleri ciklıyor, uzaktaki bir bataklıktan binlerce kurbağanın bir ağzdan vıraklaması geliyor. Boğucu bir hava... Sivrisinekler bulut gibi dönüyor havada. Sesler bir uğultu gibi tekml köy halkı kaşınıyor, inliyor. Böyle sivrisinek görülmüş değil." (*)

İnsana, insanlık durumlarına bakışında da o derinlikli sezgisi, buluşturma bilinci vardır: "Yağmur yağıyordu. Çukurovanın o kesmeyen güz yağmurları gene başlamış, gökten denizler boşanır gibi boşalıyordu. Ve pamuk ır-gatları, çeltik ırgatları çamurlu Çukurova yollarına düşmüşler, karınca katarları gibi dağlara çekiliyorlardı. Ceplerinde inanamayacakları kadar para vardı bu yıl. Ürün iyi gitmişti."

DOĞAYA DÖNÜKTÜR YÜZÜ. İNSANIN SOYLU SERÜVENİNE ORADAN BAKARI!

Toprağı, toprak insanını anlatırken doğaya dönüktür yüzü. İnsanın soylu serüvenine oradan bakar. Bir umut, binbir hengameyle yaşananları taşır anlattıklarına...

İşte Yaşar Kemal'in anlatı dünyasının "anakara"sını var eden gerçekliğinin tüm boyutlarını ele alan "Yaşar Kemal ile Binbir Çiçekli Bahçe" adlı sempozyum bu bakışla oluştu diyebilirim.

Özellikle Yaşar Kemal'in yapıtlarındaki doğa / çevre / ekolojik gerçekğin tüm boyutlarıyla ele alındığı İzmir Sempozyumu'ndaki bildirilerin kitabına dönüşmesi eminim ki Yaşar Kemal okumaları için bir başlangıcı oluşturacak nitelikte.

Buraya yansıyan birikimi Yaşar Kemal'in yeni bir yapıtı gibi de okuyabiliriz.

Yaşar Kemal Vakfı ile İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin birlikteliğiyle 2-3

Aralık 2022 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilen sempozyum Yaşar Kemal'in yaratıcı evrenini yeniden keşfetmemiz için önemli bir adımdı. Kitabı da bu adının nasıl bir birikimi karşımıza çıkardığını gösteriyor. ■

(*) Ölmez Otu, Yaşar Kemal, YKY, 351 s., 2022.

Yaşar Kemal'in anlatı dünyasının keşfi "binbir çiçekli bahçe"yi andırır.

Onun söz dünyasına adım attığınızda karşınıza çıkan her bir imge, konu, olay, insan gerçekliğinde öylesine çok şey bulursunuz ki bunu bir "keşif yolculuğu" olarak nitelendirmek yabansı gelmemeli.

Onunla edebi ve ebedi yolculuğumun her bir aşaması yeni başlangıçları oluşturur bende. İlk keşif *İnce Memed* okumalarıdır.

Ardından *Teneke*, *San Sıcak*'taki öyküleri... Her bir yapıtına, anlatısına yaklaştıkça diğer anlatıları çıkıyordu karşıma.

Bir Bulut Kaynıyor, *Bu Diyarı Baştan Başa* kitaplarını okuduğumda bambaşka bir Yaşar Kemal çıkmıştı karşıma.

Yurt coğrafyasının neredeyse bütün renkleri, sözleri, dilleri onun anlattıklarında karşımıza çıkıyordu.

Adım adım ona yaklaştıkça ilköğrenimin edebiyat duygusunu besleyen ne olduğunu da görecektim.

Gitme düşüncesine, yaşadığınız coğrafyayı tanımaya, ülke meselelerine dönüp bakmaya sizi hazırlayan bir bilinç aşısı yaptığını o keşif yolculuğunda anlıyordunuz.

YIRMİLİ YAŞLARIMDA, 'MECBUR İNSANLIĞIMI BANA ÖĞRETTİ' DEDİĞİ YERLERE GİTTİM'

Yirmili yaşlarımda, *Yaşar Kemal* beni anlatı dünyasını var eden coğrafyayı keşfe yöneltti. Yazdıklarıyla yetinmeyip, kalkıp doğup büyüdüğü, "mecbur insanlığı bana öğretti" dediği yerlere gittim...

Adana'ya, Kadırlı'ya, Hemite'ye... Yetinmeyip gidip Andırın'ın Akifiye köyünde kendimi eyledim tam iki yıl... Göksun, Akçadağ, Çokak, Güzelbeyli, Büyükcınamurlu, Küçük Çamurlu derken ta Savrun suyunun kaynağına yolculuklara çıktım.

Her adımda doğanın keşfine dönük yüzümde *Yaşar Kemal*'in sözleri, anlattıklarının büyüklü izleri vardı.

Bahar geldiğinde Akçadağ'ın koyaklarına indiğim de açan çiçeklerin kokusundan bir insanın başının dönebileceğine tanıklık ediyordum.

Nar ağaçlarının dibindeki yılanların sevişmelerini, kabuk değiştirmelerini gözleyecektim... Kar sularıyla yüzümü yıkayacaktım.

Yörenin namılı *Çerkez beyi Arnavut Durdu*'dan Çerkezlerin yöreye gelişlerinin öyküsünü anlatmasını istediğim günlerde; *Yaşar Kemal*'in, babası *İdris Bey*'den dinlediği eşkiya hikâyelerinden, onunla dostluğundan söz etmesi beni o coğrafyaya tutundurmuştu adeta.

Kürt Veli'nin oğlu *Veli Yusuf*, *Çerçi Uzun Duran*, *Darendeli Bakkal Ali*, *Ormancı Hasan Yaşar Kemal*'i anlatmışlardı bana.

Hemite'ye varmamıştım henüz. Onun çocukluk ar-

kadaşlarıyla, eşi dostu, akrabalarıyla tanışmamıştım.

Dönüp geldiğimde İstanbul'a, Basınköy'den Menekşe'ye, Florya'ya yaptığımız bir yürüyüşümüzde bunlardan söz ederken, bana; "Güzelbeyli köyüne git, *Elif kadını bul, ona Karacoğlan'ı anlatır*" demişti.

Döndüğümde Andırın'a, *Çokaklı Aşık Ali*'yi bulmuştum. Ondandır ne çok *Dadaoğlu*, *Koroğlu* hikâyeleri dinlemiştim. *Yaşar Kemal* salıklamıştı, bu derleme işlerine gönül vermemi de istemişti benden.

Elif Kadın'i bulmam bir hikâye, ona maniler söyletmem, hikâyeler anlatırmam bambaşka hikâyeler getirmişti bana. Nasıl bir ironi, nasıl bir bellek vardı o yüce gönüllü insanda.

'ÖLMEZ OTU'

Yaşar Kemal'i o insanlarda görmüş-tüm, sözlerinde, hikâyelerinde, anlattıklarında... Adımladığım dağ bayırda, ır-mak boylarında, vadilerde, ormanlarda, göğün renginde, sabahın uyanışında, kuşların dilinde, börtün böceğin konup göçtüğü yerlerde...

Memidik'in öyküsünü hatırlıyorum şimdi Ölmez Otu'dan satırlar geçiyor gözümün önünden:

"*Memidik söğüt yaprağı bıçağını olanca hızıyla kınından çekti. Bıçak mavi mavi kıvılcımlanarak havada geniş bir yay çizdi. Memidik gerilmiş bekledi. Bū-*

